

АНАТОЛІЮ ТИХОНОВИЧУ ДУЛЬЦЕВУ – 75 РОКІВ!

А.Т. Дульцев народився в 1935 р. у с. Перший Песьяновськ Ішимського району Омської (тепер Тюменської) області. До Львова його занесла військова доля батька – агронома за фахом, що був призваний у 1937 р. до Червоної армії, відвоював всю війну 1941 – 1945 рр. в танковій частині, і в 1949 р. був переведений за місцем служби до цього українського міста. У Львові Анатолій Тихонович закінчив в 1952 р. середню школу, в 1958 р. – Львівську політехніку за спеціальністю “Інженерна геодезія”, і в 1964 р. аспірантуру при кафедрі астрономії та вищої геодезії, з якою і пов’язав майже весь свій подальший трудовий шлях. Тільки польовий сезон 1959 р. присвятив альпіністським захопленням студентських років, провів на високогір’ї Паміру у Топографічній експедиції Управління геології і охорони надр Таджикиської РСР. У 1965–1969 рр. працював старшим науковим співробітником Астрономічної обсерваторії Львівського державного університету імені Івана Франка, де брав участь у фотографічних спостереженнях штучних супутників Землі і конструюванні для цього, на базі аерофотокамери НАФА-75, супутникової азимутальної фотоустановки у групі з О.О. Логвиненком (керівник) та Г.Г. Крайнюком.

Його керівником в аспірантурі був всесвітньовідомий науковець – проф. М.К. Мигаль. У 1968 р. на Вченій раді проф. Відуєва у Київському інженерно-будівельному інституті захистив кандидатську дисертацію “Питання редукування астрономо-геодезичних мереж на референц-еліпсоїд”, в якій йшлося про методику визначення чотирьох важливих сталих теорії фігури Землі, пов’язаних з координатами центра мас планети, відносно центра еліпсоїда, і розміром еліпсої-

да. Опонентом на захисті був завідувач відділу ЦНДІГАіК проф. Л.П. Пелінен. У перший період роботи на кафедрі астрономії та вищої геодезії Львівської політехніки читав лекційні курси з геодезичної астрономії, основ небесної механіки, космічної геодезії. Оскільки у ті роки вітчизняне геодезичне виробництво відчувало нестачу приладів точної реєстрації часу польових астроvizначень, А.Т. Дульцев уклав відповідний госпдоговір і розробив у співпраці з О.О. Логвиненком і Г.Г. Крайнюком, за ідеєю останнього, метод і прилад ферореєстрації моментів астроспостережень, успішно впроваджений в Іркутському аеро-геодезичному підприємстві інж. Дьяковим. Для виконання цього госпдоговору при кафедрі було створено першу науково-дослідну лабораторію.

Своїм головним успіхом Анатолій Тихонович вважає вчасне впровадження в навчальний процес геодезичних спеціальностей супутникових GPS-технологій, коли їх розвиток ще тільки починався. У Львівській політехніці, першому з українських вищих навчальних закладів, вже на початку 90-х років він запропонував, розробив і почав викладати лекційний курс “Геодезичне застосування GPS”. У кінці 90-х років отримав грант Сороса, в результаті чого на кафедрі було упроваджено новий курс “Застосування Internet’у в GPS-технологіях” і придбано перший сучасний комп’ютер. За його ініціативою згодом введено курси: “Прилади і системи космічної геодезії”, “Космічна геодинаміка”, “Побудова геодезичних мереж методом GPS”, запроваджена навчальна практика з методу GPS. В 1995 р. супроводжував групу студентів на таку практику у Варшавську політехніку. Був запрошений прочитати курс лекцій з теорії методу

GPS на семінарі інженерів УкрАГП. За дорученням головного інженера ГУГК України П.О. Романишина вибрав місця встановлення геодезичних GPS-пунктів в околицях Львова, Ужгорода і Шацька для участі в міжнародних сеансах синхронних GPS-спостережень. Безпосередньо бере участь у спостереженнях за програмами Extended Saget (1993), SERGOP 1 і 2 (1994–1998), та в українських проектах Geoduk і у створенні фундаментальної мережі геодезичних пунктів. На його пропозицію ГУГК відкрив при кафедрі першу перманентну GPS-станцію.

В 2004 р. Анатолій Тихонович перейшов на наукову роботу в НДЛ “Геодезичного моніторингу і рефрактометрії” (керівник проф. К.Р. Третяк) – один з центрів розроблення і впровадження GPS-методів у країні, де бере участь у формуванні тем і розробленні бюджетних проєктів, пов’язаних з геодинамічними дослідженнями за допомогою GPS.

Опублікував понад 50 наукових і методичних робіт та кілька десятків реферативних ста-

тей у РЖ СРСР. Працював заступником декана геодезичного факультету. Багато років є головою Львівського астрономо-геодезичного товариства, яке сприяє викладачам інституту у виданні підручників, вже 16 років проводить щорічний Алуштинській науковий геодезичний симпозіум, що став міжнародним, та видає зареєстрований ВАК науковий журнал “Геодинаміка” тощо.

У наш час GPS-технології активно впроваджуються як у виробничі процеси, так і в наукові дослідження, стали основними і найпоширенішими методами геодезичних робіт. Їх успішно застосовує багато геодезистів – випускників Львівської політехніки. Власне, в цьому частина заслуги доцента А.Т. Дульцева.

**Редакційна колегія збірника
наукових праць “Сучасні досягнення
геодезичної науки та виробництва”
Друзі та колеги**

23 to 24 September 2010

Albena resort, Varna, Bulgaria

**XX International Symposium
Modern technologies, education
and professional practice
in geodesy and related fields
Home | Find | Add a conference**

[http://cim.bg/index.php/en/view/
organizing-xx-international-
symposium-geodesy](http://cim.bg/index.php/en/view/organizing-xx-international-symposium-geodesy)

30 November – 1 December

The Hague, The Netherlands

**European LiDAR
Mapping Forum 2010.**

www.lidarmap.org

5–7 October

Cologne, Germany

INTERGEO

www.intergeo.de

8–10 November

Las Vegas, USA

**Trimble Dimensions 2010-Converge.
Connect. Collaborate**

www.trimbledimensions.com